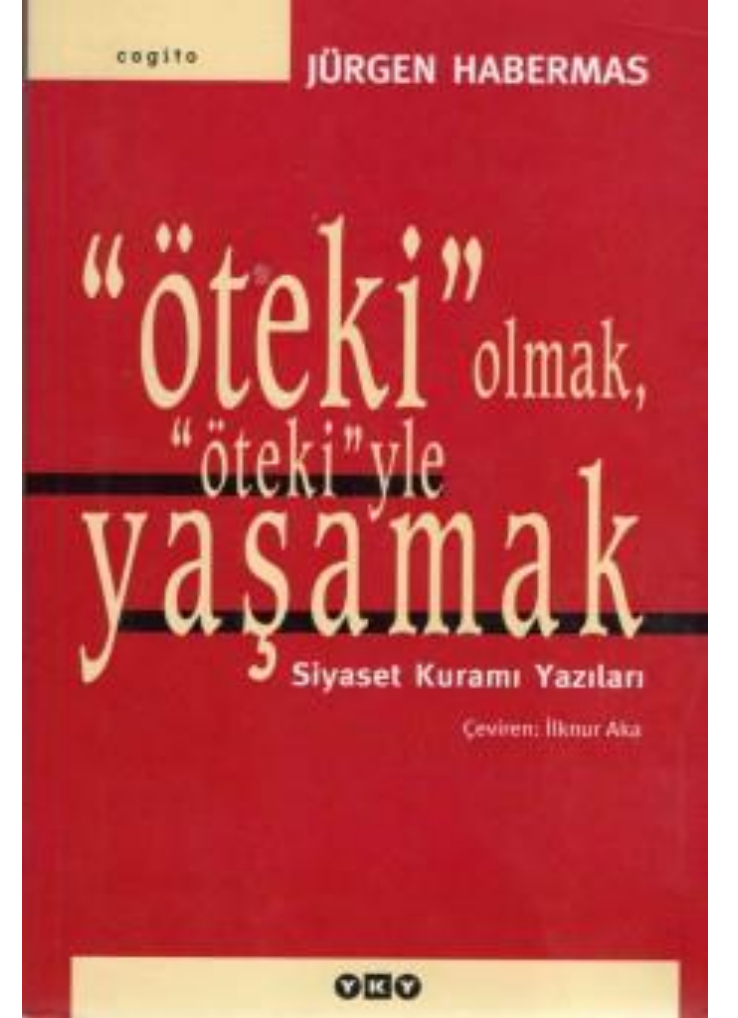

Toplumlar, tek kültür formuna sahip değildir. Belli bir ırk, dil, din veya mezhep formuna sahip tıpkı Kuzey Kore gibi siyasal olarak dünyaya kapalı, veya İzlanda gibi, coğrafi koşullar nedeniyle, neredeyse hiç dışardan göç almayan ülkelerde bile, bölgeler arası, lokal ölçekli kültürel farklılıklar yine de vardır.

Siyasal sisteme bağlı ideolojik aygıtlar tam anlamıyla işletilse bile, mutlaka sınıfsal ölçekli kültürel farklılık veya coğrafi koşullara bağlı yöresel tarımsal ürünler, folklorik gelenekler ve kültürel çeşitliliğin olması kaçınılmaz bir gerçekliktir. Böylelikle farklılıkların olduğu bir toplumda, madunlaştırma ve 'öteki'leştirme durumları da kaçınılmaz bir gerçeklik olacaktır.

- Çokkültürlü toplumlarda & devletlerde dil, din ve mezhep kavramları, başat kültürel aidiyet ve tanımlama formları olarak tarih boyunca yaşamın hemen her alanında, önemli ve etkili bir yer edinmişlerdir. Bu tanımlayıcılık formu aynı zamanda kültürün inşasında da belirgin bir yer almaktadır.
- *Bir topluluğun tarihsel süreçte yarattığı ve şekillendirdiği, o toplum tarafından anlaşılır kurallarla örülü bir yaşam modeli olarak tanımlanan kültür kavramının inşasında dil, din ve mezhep etkin ve başat kavramlardır. Örneğin, resmi ve dini bayramlardan, edebiyat, şiir ve eğitimin hemen her aşamasında bu üçlü üzerinden inşa edilen bir kültürün varlığı etkin bir şekilde göze çarpmaktadır. Althusser'in (2015) ifadesiyle ideolojik aygıtlar ...*
- *Günümüzde, toplumsal kültür, küreselleşmenin de etkisiyle dar bir çember alanına indirgenmiş olsa da; çokkültürlü toplumlar kültür kavramının devamlı sağlayıcısı ve koruyucusu konumunda düşünülmektedir.*

- Toplum yapısının devamlı bir şekilde varlığını sürdürmesi farklı kültürel grupların kültürel teminatını sağlamakla mümkündür. Bu toplumda; yüksek kültürden farklı gelenekler içeren her azınlık kültürüne yüksek kültürün hoşgörüsüyle yaklaşması beklenemez fakat her kültürel faaliyeti de bastırmaya çalışırsa despotluğa dönüşeceğinden, bu konuda bir sistem oluşturmak zor görünmektedir (Parekh; 2002).
- Buna karşın; ‘öteki’ye alan açmak, kültürel pratiklerini oluşturma hakkı ve fırsatı tanımak da çokkültürlü bir toplumsal yapının temel dinamiği niteliğindedir.
- Edward Said’in (2009; 28) ifadesiyle; “*Ötekiyle düzgün bir ilişki kurmanın, hiçbir yer tanınmayan Ötekine artık yer açmanın bir yolu mutlaka vardır.*”

Çokkültürlü Toplumlarda Dil

- Dil, İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018).
- Varoluşçu felsefenin önde gelen isimlerinden olan Alman filozof Martin Heidegger, “Dil, varlığın evidir” diyerek dilin birey için önemini belirtmektedir.
- Toplumların da tarihsel süreçte oluşturup geliştirdikleri bir dilleri vardır ve o dil Heidegger’ in ifade ettiği gibi varlıklarının koruyucu sığınağı gibidir.

- Parekh'e (2002;26) göre, günümüzde çok az sayıda ülkede, yurttaşlar aynı dili konuşur ve aynı etnik-gruba mensuptur. Farklı kültürel grupların da farklı dilleri konuştukları sıklıkla rastlanılan bir durumdur.
- Bu durumun teminatı olarak; çokkültürlü bir devlet modeli ve politikasının uygulanması ve kültürel formların herhangi bir baskı yada yok oluşlarına yönelik önlemler alınmalıdır.
- Günümüzde bu durumları çözebilecek sihirli bir formül üretilmemiş olsa da çokkültürlü ülkelerin kültürel pratikleri uygulama modelleri açısından, gelecekte ideal bir çokkültürlü ülke modeli için örnek teşkil edebilmektedir.

- Özensel'e (2012), göre; toplumlar, sahip oldukları değer yargıları ve davranış biçimleri içinde kendilerine uygun bir kimlik inşa ederler ve bunu giyinirler. Bu inşa edilen kimlik içinde dil, kavramı inşayı şekillendiren en önemli faktörlerin başında yer almaktadır.
- Çeşitli nedenlerle, toplumların dilinin ortadan kalkması/ yasaklanması, o toplumun devamlılığını sağlamada problemler yaratacağından, farklı kültürel gruplara saygı duyan, onlara alan açan bir model üretmek, bir toplumsal değer olarak, kültürlerin devamlılığı için en önemli seçenektir.

Çokkültürlü Toplumlarda Din ve Mezhep Etkileşimi

- Tanrı'ya, doğüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, din olarak tanımlanmaktadır (TDK,2018).
- Günümüzde var olan toplumların çok büyük bir kısmı, bir dine inanmakta ve onun pratiklerine göre yaşamlarını sürdürmektedir.
- Din, bir toplumun içinde doğar, gelişir, farklı yorumlamalar sebebiyle farklı coğrafyalarda farklı şekillere evrilir ve mezhepler

- Din, toplumsal kültürü belirleyen en önemli dinamiklerden biridir. Hiçbir kültürde dini yaşam tamamıyla kültürü etkisi altına almadığı gibi; dinin etkisinde kalmayan bir kültür grubu da neredeyse yoktur.
- Mezhep ise, bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri olarak tanımlanır. İslam'da; Hanefi, Şafii, Maliki ve Hambeli mezhebi ya da Hıristiyanlıkta Katolik, Ortodoks ya da Protestanlık mezhebi gibi...

- Çokkültürlü bir toplum, farklı dini kültürel pratiklerin uygulanması, farklı inançların temsiliyet ve gelişimine katkıda bulunmasıyla tüm farklılıkların bir arada yaşamasını mümkün kılan ve deneyimleyen toplumdur.
- Dini azınlıklar olarak adlandırılan bu grupları tanıma ve onların kültürel pratiklerini (giyimden, ibadetlere kadar) yaşatma, çokkültürlü bir toplumda benimsenmiş faaliyetlerdir.
- Örneğin; Sihlerin Kanada'daki durumları, Müslüman ve Hıristiyanların kurban kesme ibadetleri vb.

Sonuç

- Dil ve din/ inanç, bir toplumun aidiyetini ve kültürel kimliğini temsil etmektedir. Bir toplum, farklı nedenlerden dolayı, kültürel pratiklerini sürdüremediğinde, sahip olduğu kültürel değer ve aidiyetlerinden zamanla uzaklaşabilir.
- Kültürü en çok şekillendiren faktörlerin başında şüphesiz dil, din ve mezhep gelir. Bu üç yapı, o kültür grubunun yaşamsal pratiklerini şekillendiren ve onları karşıdaki birey, gurup ya da toplumlara duyuran yapılardır.
- Çokkültürlü Yurttaşlık modelinde, kültür grupları, dini, dilsel ve mezhepsel özgürlüklerini yaşama hakkına sahiptirler.

